

01/105

OKER-BLOM, Teodora – ENGLUND, Jukka: FinELibin terveistieteiden asiantuntijarhmä toimii laajapohjaisesti = Signum. 33.vol. 2000. 6.no. 136-139.p.

A Finn Elektronikus Könyvtár egészség tudományi szakértői csoportjának működése

Elektronikus könyvtár; Szakértő; Tájékoztatás -egészségügyi

Hat, egy-egy tudományterületet képviselő szakértői csoport segíti a Finn Elektronikus Könyvtár (FinElib) munkáját – ezek egyike Ter-Elib néven – az egészség tudományi szakértők csoportja. Tagjai az egészség tudomány központi könyvtárának (Terikko), egyetemi, szakfőiskolai és kórházi könyvtáraknak, valamint a Nép-, illetve a Munkaegészségügyi Központnak a képviselői. Fő feladatuk, hogy a FinElib igényei szerint figyelemmel kísérjék a terület elektronikus anyagkínálatát, és rangsorolt beszerzési előterjesztéseket tegyenek felhasználásuk szabadalmazására. A szakértői csoportnak egyébként a FinElib szervezetéhez tartozó két szervet keresztül is befolyásolási lehetőségük nyílik: az egyik az elektronikus könyvtár tevékenységét irányító Vezetőcsoport, a másik pedig a vitafórum-

ként és az előkészítő munka támogatójaként működő Konzorcium-csoport.

A Ter-Elib elektronikus levelezőlistát indított. A szakértői csoport ülésein született javaslatokat ezen keresztül juttatták el az érdekelt intézményekbe, s azok szavazhatnak róluk oly módon, hogy egyfelől rangsorolják őket, másfelől a javasolt anyagok közül egyet helyettesíthetnek a saját, új javaslatukkal. A csoporton belül három alcsoport működik: az egyetemek, a szakfőiskolák, valamint az egészségügyi minisztérium alá tartozó intézmények (kutatóintézetek, kórházak) szakértőie. Mindegyik alcsoportnak van felelőse, aki a szavazás lebonyolításáért és az alcsoportnak a Ter-Elib ülésein történő képviselőségéért felel.

A szakértői csoport foglalkozik az anyagok figyelemmel kíséréséhez és kiválasztásához közel álló olyan kérdésekkel is, mint pl. a finn nyelvű keresőkalauzok véleményezése, a használóképzési igények tisztázása és az elektronikus anyagban történő kereséshez fontos tárgyszórendszer ajánlása. (Ez utóbbiként az amerikai National Library of Medicine rendszerén alapuló FinMesh-t fogadták el.)

(Sz.Nagy Lajos)

Lásd még 81

KAPCSOLÓDÓ TERÜLETEK

Kiadói tevékenység

01/106

BLOOR, Kate: Scientific electronic publishing: European policy strategies = Libr.Rev. 49.vol. 2000. 6.no. 277-285.p. Bibliogr.

Tudományos munkák elektronikus publikációja: európai irányelvek

Elektronikus publikáció; Publikálás -tudományos kiadványoké; Tájékoztatási politika

A cikk a felsőoktatási és tudományos kiadói tevékenység helyzetével foglalkozik az információs és kommunikációs technológiák gyorsan változó világában. Ismerteti az elektronikus publikálás mai technológiáit és formáit, a jövő irányzatait, és tárgyalja a tudományos kiadói ipar jellemzőit, külön-

nös tekintettel az elektronikus publikálás gazdasági kérdéseire. A szerző szerint az Európai Bizottság *Strategic Developments for the European Publishing Industry towards the Year 2000* c. dokumentuma, amely az elektronikus publikáció kiszélesítését szorgalmazza, többféle nehézséget is jelenthet a tudományos kiadók számára, mert ezek általában kisebb vállalkozások, és nem rendelkeznek a megfelelő erőforrásokkal az elektronikus publikáció beindításához. Az említett európai irányelv elemzése nyomán a szerző azt javasolja, hogy az említett nehézségek áthidalására a tudományos kiadóknak szorosan együtt kellene működniük a kisebb kereskedelmi kiadókkal.

(Autoref. alapján)

01/107

KIPLING, Paul – WILSON, T.D.: Publishing, book-selling and the World Wide Web = J. Librariansh. Inf.Sci. 32.vol. 2000. 3.no. 147-153.p. Bibliogr.

Kiadás, terjesztés és a World Wide Web

Felmérés; Könyvkiadás és könyvkereskedelem; Számítógép-hálózat

Az utolsó öt évben rohamosan növekedett a világhálón megjelenő kereskedelmi szervezetek száma. A web az internet egyik eleméből sok ember számára magává az internetté vált. Ez számos ok következménye. Közülük néhány: a PC-k olcsóbbakká váltak, csökkentek a telefonálás költségei, a távközlési cégek nagy beruházásokat eszközöltek, a kábeltelevízió magába fogja foglalni a webet stb. Ha szerte a világon elég sok embernek lesz hozzáférése a webhez, az elektronikus kereskedelem is gyakorúvá válik.

A web lehetőségeivel kereskedelmi szempontból több kutatás is foglalkozott, a jelen felmérés ezekhez csatlakozik. A viszonyítási pontként szolgáló kutatás általában vizsgálta a web kereskedelmi hasznosítását, a jelenlegi a könyvkiadás és könyvkereskedelem speciális aspektusából.

A mintául szolgáló cégeket a Yahoo! portál címjegyzékéből választották ki, s ezen túlmenően kérdő-

ívekkel is megkeresték őket. Végül 270 kiadóból és 30 könyvkereskedőből állt össze a minta.

A kiadóknak és kereskedőknek gyakran nagyon terjedelmes helyeik vannak a weben. Tartalmuk változatos: a cég megismertetése, új címekről tájékoztatás, a fogyasztókkal folytatott párbeszéd (chat rooms), a rendelések nyomon követése, a vásárlók által írt könyvismertetések, hírek, online rendelés, keresés. Arra törekcszenek, hogy kihasználják az internet interaktivitását. Meglehetősen költséges egy ilyen hely felállítása és működtetése. Az elemzés során megvizsgálták, hogy a kiadók és kereskedők mire és milyen mértékben használják a webhelyeket, az e-mailt, a multimédiát, a linkeket, s hogy milyen speciális vonások jellemzik az egyes web-helyeket. Összefoglalóan az alábbi megállapításokra jutottak.

A kiadók és kereskedők részéről határozott érdeklődés mutatkozik az online eladás iránt. Nem áll meg az a feltételezés, hogy a kiadók vonakodnak az online eladástól, mivelhogy nem akarnák kiiktatni a közvetítőt, a könyvkereskedőt. A kiadók az online formát részesítik előnyben az eladásnál, a kereskedők a „bevásárló kocsit”. Az e-mail megrendelést egyre inkább felváltják az online formák. Hasonlóképpen a vásárlókkal való kapcsolatban is előtérbe kerülnek a standardizált űrlapok, amelyek kitöltése egyszerűbb, mint egy e-mail megfogalmazása és elküldése. Ezek használata, melyekbe természetesen hosszabb szabad szövegek is kerülhetnek, könnyebbé teszi a vállalatok számára ügyfelek igényeinek, véleményeinek megismerését. Sokan használnak a szövegek mellett grafikát és fényképet is, különösen a könyvborítóról, hirdetési célból. Hang és videó kevesebb helyen található. Törekvés van arra, hogy a web-hely hasonlítson egy igazi könyvkereskedéshez.

Érdekes vonásokkal lehet találkozni a kiadói és kereskedői web-helyeken. Pl.: személyzet toborzása, hirdetés, információ lehetséges szerzők számára (bár vannak olyan kiadók is, amelyek közlik, hogy nem fogadnak el meg nem rendelt kéziratokat), keresési lehetőség az állományban, új kiadványok. A

legtöbb helyet azonban nem használják a leárazott könyvek hirdetésére.

(Papp István)

01/108

OPPENHEIM, Charles – GREENHALGH, Clare – ROWLAND, Fytton: The future of scholarly journal publishing = J.Doc. 56.vol. 2000. 4.no. 361-398.p. Bibliogr. 119 tétel.

A tudományos folyóiratkiadás jövője az Egyesült Királyságban. Egy kérdőíves felmérés eredményei

Elektronikus folyóirat; Felmérés; Folyóiratkiadás

A cikk részletesen áttekinti a tudományos publikációról és az elektronikus hordozóra való áttérésről szóló újabb szakirodalmat, majd egy kérdőíves felmérés eredményeit közli, amelyben a brit tudományos kiadói ipart vizsgálták. A felmérés eredményei azt mutatják, hogy a kiadók gyors ütemben térnek át az internet terjesztési médiumként való használatára. Nem érzik úgy, hogy az olyan felsőoktatási kommunikációs rendszerek, amelyekben a kutatók ingyen publikálnák eredményeiket, veszélyeztetnék a kereskedelmi kiadók létét. Ennek ellenére a közeljövőben számos jelentős probléma megjelenését jósolják, pl. megfelelően képzett személyzet hiánya, a díjazási rendszerek bizonytalansága, az egyetemi könyvtárak elégtelen gyarapítási költségvetése, és a tudósoknak az a megalapozatlan elvárása, hogy az elektronikus információknak olcsóknak kell lenniük.

(Autoref. alapján)

Az ismertetett cikkek forrásai:

Alexandria – Alexandria (GB)
Aslib Proc. – Aslib Proceedings (GB)
Aust.Libr.J. – Australian Library Journal (AU)
Bibliografiá – Bibliografiá (RU)
Biblioteka – Biblioteka (RU)

Bibliotekarz – Bibliotekarz (PL)
Bibliotekovedenie – Bibliotekovedenie (RU)
Bibliothek. – Bibliothek. Forschung und Praxis (DE)
Bibliotheksdienst – Bibliotheksdienst (DE)
Bottom Line – The Bottom Line (US)
Buch Bibl. – Buch und Bibliothek (DE)
Bull.Bibl.Fr. – Bulletin des Bibliothèques de France (FR)
Bull.SAK. – Bulletin Slovenskej Asociácie Knížnic (SK)
Cat.Classif.Q. – Cataloging and Classification Quarterly (US)
Coll.Res.Libr. – College and research Libraries (US)
Čtenár – Čtenár (CZ)
Doc.Bibl. – Documentation et Bibliothèques (CA)
Documentaliste – Documentaliste (FR)
El.Libr. – Electronic Libraries (I)
Inf. Outlook – Information Outlook (US)
Int.Inf.Libr.Rev. – International Information and Library Review (I)
Interlend.Doc.Supply – Interlending and Document Supply (GB)
J.Acad.Librariansh. – Journal of Academic Librarianship (US)
J.Doc. – Journal of Documentation (GB)
J.Interlibr.Loan Doc.Del.Inf.Supply – Journal of Interlibrary Loan, Document Delivery and Information Supply (US)
J. Librariansh. Inf. Sci. – Journal of Librarianship and Information Science (GB)
Kirjastolehti – Kirjastolehti (FI)
Libr.Arch.Secur. – Library and Archival Security (US)
Libr.J. – Library Journal (US)
Libr.Manage. – Library Management (GB)
Libr.Rev. – Library Review (GB)
Libr.Trends – Library Trends (US)
Naučn.Teh.Bibl. – Naučnye i Tehničeskie Biblioteki (RU)
NFD Inf. – NFD Information (DE)
Nordinfo NYTT – Nordinfo NYTT (Sx)
Online Inf.Rev. – Online Information Review (I)
Poradnik Bibl. – Poradnik Bibliotekarza (PL)
Prz.Bibl. – Przegląd Biblioteczny (PL)
Public Libr.J. – Public Library Journal (GB)
Public Libr.Q. – Public Library Quarterly (US)
Raamatukogu – Raamatukogu (EE)
Ref.User Serv.Q. – Reference & User Services Quarterly (US)
Rev.Esp.Doc.Cient. – Revista Espanola de Documentación Científica (ES)
Sci.Technol.Libr. – Science and Technology Libraries (US)
Ser.Libr. – The Serials Librarian (US)
Signum – Signum (FI)
Slav.East Eur.Inf.Res. – Slavic & East European Information Resources
Synopsis – Synopsis (NO)
Tech.Serv.Q. – Technical Services Quarterly (US)
Z.Bibliothekswes.Bibliogr. – Zeitschrift für Bibliothekswesen und Bibliographie (DE)